



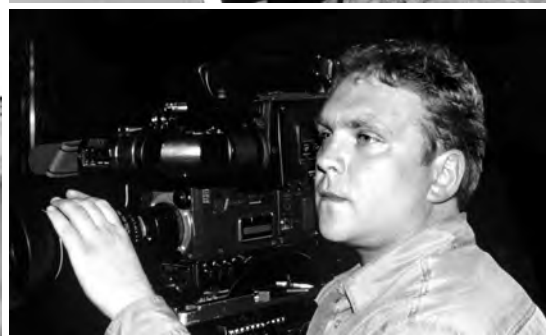
Portreelugudega perekonnasaade

Autor ja sj Ruth Karemäe, rež Mai Uus, Vello Suuroja, Hillar Peep, Juhan Paadam.

Ruth Karemäe (ETV-s 1964–80) tegi perekonnateemalisi analüütilisi saateid. Saatesarju: "Üks elu" (1967–69), "... ja ilma ja inimesi" (1968–69), "Teeviidad" (1968–69), "A ja O" (1969–70, kollektiivne), "Oh seda inimest" (1971–72, rež Juhan Paadam), "Teadus ja ühiskond" (1972), "Lõputa lood" (1973–74, rež Hillar Peep), "Nii või vastupidi" (1974, rež Tiit Vahi), "Suur perekond" (1974–75, rež M. Uus), "Tammeleht" (1974–79, sj Endel Sõerde, rež Juhan Paadam, Indrek Kangur, Olev Jaksi), dokumentaalseriaal "Sünniaasta" (1977–78, koos Aigar Vahemetsaga, rež Tõnis Kask), "Elupähkel" (1978–79), "Nõuandetund" (1979–82) jt.





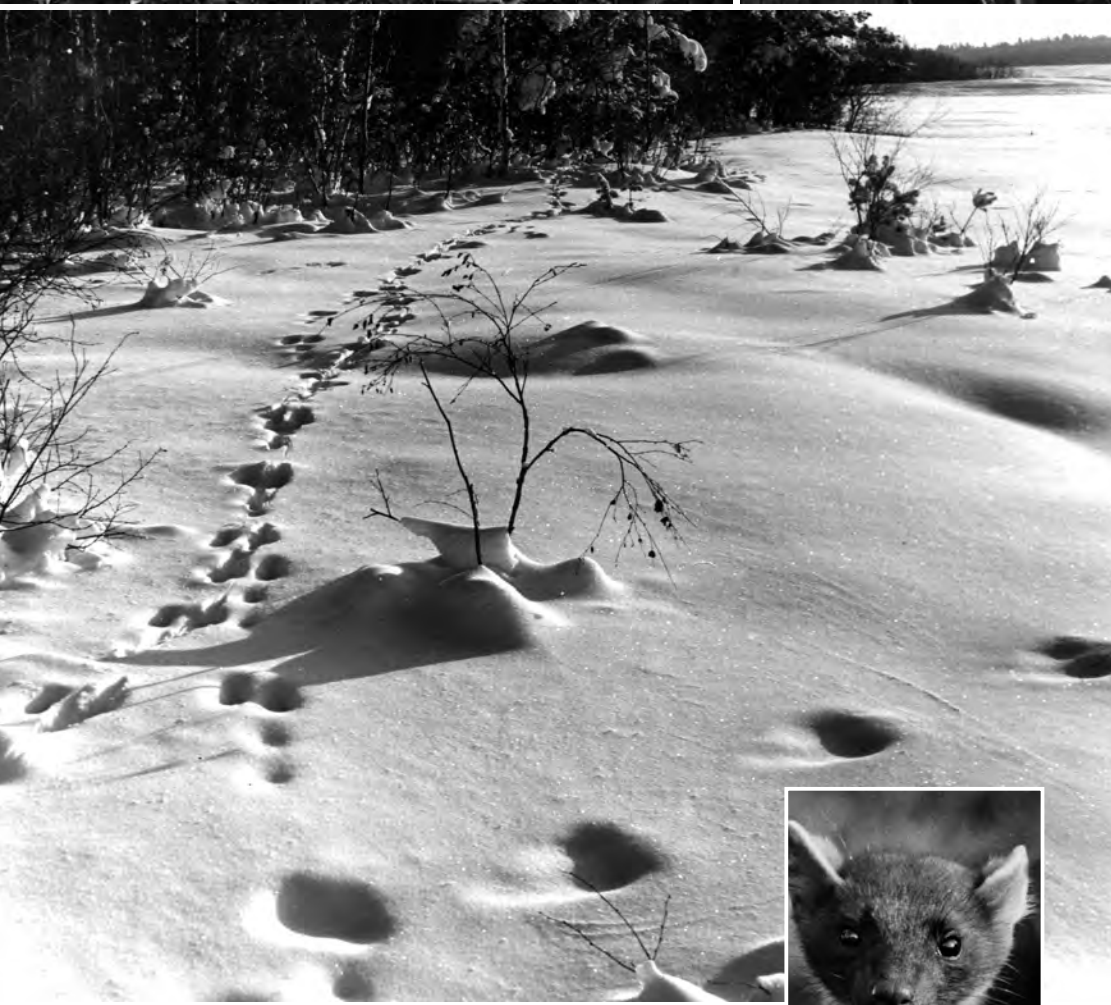




Esimene kirjandussaade Eesti Televisioonis oli 29. okt 1955 "Uusi raamatuid" (A. Kivi teose "Seitse venda" tutvustus).

26. veebruaril 1956 sündis esimene kultuuriajakiri "Kirjandus, kunst, muusika".

Sarju: "Kunst" (1961–64), "10 minutit luulet" (1961–63), populaarne oli "Kirjanduslik kolmapäev" (1964–78), otseülekannete sari Kirjanike Majast.



Pikaajalisim loodussaade

Esmaeeter 16. märtsil 1965, saatejuht Fred Jüssi, toimetaja Virve Potisepp. Saatesarja režissöör oli Liidia Stepanova, hiljem ka Helve Kuiv (Laasik) jt. Toim. Enn Kreem, Eenok Kornel, Anne Raiste, Aune Nuiamäe jt, saatejuhid ja esinejad Einar Klaamann, Anto Raukas, Rein Maran, Tiit Randla, Raimond Tamming, Jüri Martin, Andres Tarand, Kaarel Orviku jt.

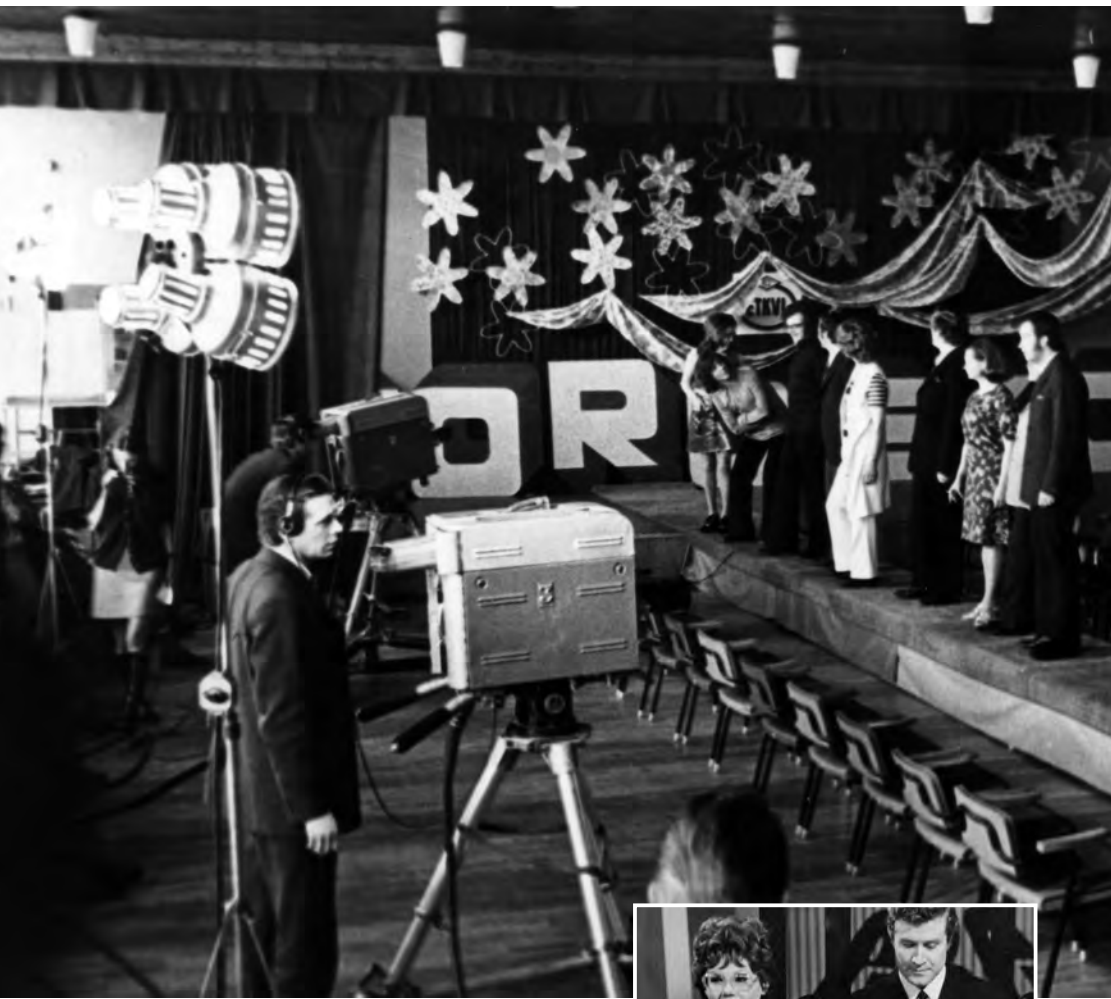




Rahvusvaheline mälumäng

Eesti võistkonda kuulusid esimesel aastal Valdo Pant, Voldemar Panso ja Hardi Tiidus, hiljem Panso asemel Toomas Uba, edasi Pandi asemel Tõnis Laisaar. Eestlased olid soomlastest edukamad.

Saate tegijad ETVst: sj Rein Karemäe, Ada Lundver, Valdo Pant, rež Artur Rinne, Elmo Lööve, Tõnis Kask, Dea-Mai Küla, kunstn Linda Andreeste, toim. Vappu Raudsepp, Vello Kallaste ja teised.



Estraadilaulude edetabel

Valmis koostöös Eesti Reklaamfilmiga, esmaeeter 12. oktoobril 1968, ning saavutas enneolematu populaarsuse: 1968. aasta 18. detsembril registreeriti rekordiline arv kirju – 17 479, 1969. aastal eetris olnud 11 saatele saadeti 203 253 hindekaarti. Viimases saates 7. juulil 1973 loositi arvamust avaldanute vahel välja motoroller.

Saatejuht Andres Vihalem, muusikaseaded tegi Kustas Kikerpuu, režissöör Elmo Lööve.



4 esimese Eesti tel lavastuse režissöör oli **Leo Martin** (ETV-s 1955–58): E. Vilde "Nimekiri", I. Franko "Vahimajake nr 27" (mõl 1956), Eduard Bornhöhe "Kuulsuse narrid" ja J. Smuuli "Kirjad Sõgedate külast" (mõl 1957). Kõikide lavastuste kunstnik oli Meeri Säre, ETV esimene naiskunstnik.

Toimetaja oli **Karin Ruus** (ETV-s 1956–72), kellel on suuri teeneid tel lavastuse kujunemisel omaette žanriks, hiljem **Veronika Kruus** (1972–80).

Esimese ooperi A. Vedro "Kaupo" tõi teleekraanile **Artur Rinne**, kelle käe all valmisid ka K. Paustovski "Korv kuusekäbidega" (1967, Meeri Säre), A. Liivese "Muinasjutt kevadest" (1959, Linda Andreeste) jt.



Vello Rummo juhendamisel valmisid B. Björnsoni "Pankrot" (1960, kunstn Linda Andreste), H. Hauseri "Frankenwaldi kummitus" (1961, Elmar Kell), L. Andrejevi "Imeilusad sabiinitarid" (1966), S. Mrožeki "Ulgumerel" (1967, mõlemal Linda Andreste), F. Dürrenmatti "Füüsikud" (1967, E. Kell) ning "Meteoor" (1969, L. Andreste).

Evi Rauer tõi ekraanile 12 lavastust, muuhulgas A. Jakobsoni "Võitlus rindejooneta" (1959) ja L. Feuchtwangeri "Kurat Bostonist" (1965, E. Kell) ning hulgaliselt teatrietenduste ülekandeid.

Esimeseks teatritükiks teles oli "Vanemuises" lavastatud A. Jakobsoni "Viirastused" (1955), menukamate B. Brechti "Härra Puntila", Tammsaare / Särevi "Vargamäe" (mõl 1961, Draamateater). O. Lutsu "Kevadet" kanti teatrisaalist üle 3 korda.

Voldemar Panso lavastas M. Frischi "Härra Biedermann ja tulesüütajad" (1963, Imbi Lind), J. Kilty "Kahekesi kiigel" (1964, L. Andreste) jt.





Virve Aruoja oli Teleteatri viljakaim ja mitmekülgseim lavastaja, kes alustas 1958. aastal kohe 8 lavastusega, esimene A. Nekrassovi "Ma oma rahvale kõik laulud lõin" (1958).

J. Järveti / V. Panso "Näitleja Joller" (1959, Linda Andreeste) tunnistati hiljem N Liidu esimeseks telemängufilmiks. J. Dietli "Seasabakesed" (1960, Elmar Kell) oli sedavõrd menukas, et seda mängiti 3 korda. Veel 8-osaline "Parkinsoni seadus" (1966, L. Andreeste, peaosas Ants Lauter), E. Krusteni "Vana võrukael" (1967, L. Andreeste), A. Kuznetsovi "Statist" (1969) jt.

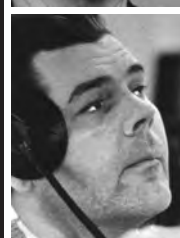
Külalislavastajaid: **Epp Kaidu** (S. Delaney "Mee maik", 1968, Linda Andreeste), **Ilmar Tammur** (J. Rainise "Tuli ja öö", Malle Leis) jt.



Grigori Kromanovi kontosse jääb 12 lavastust Teleteatris, mh J. Järveti "12 päeva puhkust" (1958), E. de Filippo "Varas paradiisis" (1959), Šolom Aleichemi "Inimesed" (1959, mõl Linda Andreste), F. Dürrenmatti "Avari" (1959), "Vabaduse esimene päev" (1960), K. Gruszczyński "Suur Bobby" (1962, Linda Andreste) jt.

Sulev Nõmmik lavastas A. Zoštšenko "Puldanportfelli" (1969, Agu Püümann), **Mikk Mikiver** S. Becketti "Mister Krappi viimane lint" (1967; Malle Leis, Jüri Järveti monoetendus), külalistena veel **Kulno Süvalep**, **Ben Drui**, **Aksel Orav** (J. Švartsi "Tavaline ime", Jüta Maisaar) jt.

Lõviosa **Ants Kivirähki** lavastustest olid mõeldud lastele.





Informatiivne meelelahutussaade noortele

Esmaeeter 28. novembril 1968. Toimetajad Piret Saluri ja Ülle Puusep, režissöör Leo Karpin, saatejuht Mati Talvik.

Saade oli noorte seas kultuslikult kuulus, kuid sattus ideoloogilisele murdemomendile ja lõppes peagi.



Esimest saadet märkusega "noortele", TPedI isetegevuslaste kontsert, näidati 5. detsembril 1955.

1956 moodustati laste- ja noortesaadete toimetis: Ago Tali (vastutav toimetaja), Ants Kivirähk, Tiiu Võsa (Vahi), Astra Kikerist (Abel).

1963. aastal koonduti "Noortestuudioks".

Populaarne oli sari "Autogrammi annab" (1965–68, sj Peeter Hein, esimene sj Mikk Mikiver, autogrammi andis Juhan Smuul).





Alustati viiekesi: toimetuse juhataja Jürgen Miilen, toimetaja Kalmer Tennosaar, režissöörid Leida Levald, Astrid Lepa ja Artur Rinne.

Saatesarju: "Muusikaelu probleeme ja sündmusi" (1963–65, rež Astrid Lepa), "Muusikaklubi" (1967–68, rež Leida Levald, sj Arbo Valdma, toim. mõl Eeva Potter).

Teerajajaks nii kerge kui ka tõsise muusika ja meelelahutussaadete kujundamisel oli **Artur Rinne** (ETV-s 1956–71). Sarju: "Laupäevaõhtu lauluga" (1957–58), "Suuri helimeistreid" (1959–63), "Eesti ooper" (1961–63), telefilm "Laulab Georg Ots" (1962) jt.

1966. aastal sai peatoimetajaks **Jaan Rääts**, esimene ETV muusikaline juht.



Eesti interpreetide stuudiokontserdid

Alustasid Eino Tandre, Eeva Potter, Anne Peäske.

Eeva Potteri saateid "Noori interpreete" (1961–65, rež Astrid Lepa), "Muusikaklubi" (1967–68, sj Arbo Valdma, rež Leida Levald), "In C" (1972–75, rež Toomas Lasmann) jt, portreesaadet Rudolf Tobiasest, Eduard Tubinast, Neeme Järvist, Peeter Liljest, Veljo Tormisest jt, saateid setu ja kihnu kultuurist, Estonia teatrist, ERSO-st, RAM-ist, balletist.

Anne Peäske saateid: "Kammerakadeemia" (1969–71, sj Arbo Valdma, toim. ka Eeva Potter), "Rööm muusikast" (1969–72) jt.





Kunstivestluste sari

Autor ja esineja Leo Soonpää, režissöör Elvi Koppel, hiljem Terje Pöder, toimetaja Tiina Alla (Park), hiljem Mariina Mälk.

Kunstiteadlane ja kommentaator **Leo Soonpää** esines esimest korda teleekraanil 12. nov 1955 saates "100 aastat skulptor Amandus Adamsoni sünnist".

PILDILEHEKÜLGEDE VÕTI

Pildivõtme kasutamise juhised

Pildilehekülgede „lugemise” reeglid on lihtsad: peab jälgima nelja märksõna – **suur pilt, väike kiil, pildid ja tegijad** – ning „liikuma” vasakult paremale ja ülevalt alla.

Fotodel kujutatu kirjeldamine algab **suurest pildist** ehk fookusest. Seejärel kirjeldame **väikest kiilu** (või kiile) ehk „sisselõikeid” suure pildi väljal. Järgneb suurt pilti ümbritsevate fotode kirjeldus, kus liigume pilt pildilt lehekülje ülemisest vasakust nurgast paremale ja seejärel ülevalt alla. Viimasena nimetame saadete **tegijaid**, kes jäävad tavaliselt kaadri taha, nende pildid on koondatud lehekülje alaosas olevasse pildiblokki ning ka seal liigume rida realt vasakult paremale.

Pildid on eristatud semikooloniga (;). Kui pildil on kujutatud rohkem kui kolme inimest, alustame loetelu kooloniga, inimeste nimed on loetletudes eristatud komaga. Tegijate osas on üksikpiltide vahel koma, pildirea lõpetab seal semikoolon. Kõik loetelud algavad esireast ja lõpevad tagumise reaga (kui neid esineb).

„Eesti Telefimi” pildilehekülgede kirjeldustele on lisatud tuntud filmiloojate filmograafiad.

Fotograafide ja erakogudest lahkelt pilte kasutada andnud inimeste nimed on toodud pildivõtme lõpus.

Pildilehekülgedel aitab orienteeruda ka indeks raamatu lõpus, kus nimistutes on ära toodud nii fotodel kujutatud inimeste nimed kui ka saated, sarjad ja filmid.

Tärniga (*) on tähistatud inimesed, kelle nime ei õnnestunud kindlaks teha. Raamatu koostajad on tänulikud, kui aitate meil neid ära tunda (ETV fototeegi telefon on 6284665).

lk 49. „Silmast silma” 1969–1970

Suur pilt: Ruth Karemäe toimetusetuas; **Väike kiil:** „Silmast silma”; **Pildid:** Ruth Karemäe, pilt peresaatest; Ruth Karemäe ja Maila Rästas („Nii ja vastupidi”); Ines Aru („Elupähkel”); Ruth Karemäe ja Aigar Vahemetsa „Sünniaasta”; „Tammeleht”: Endel Sõerde, *, *, *; **Tegijad:** Indrek Kangur ja Ruth Karemäe („Nõuandetund”), Juhan Paadam.

lk 50. Kaadri taga 1955–2005

Suur pilt: kontsertpala filmimine: Ülle Ulla, operaatorid Ülo Raudmägi ja Jüri Koit; **Pildid:** Heino Vilms; Lembit Pärn; Toivo Kaljurand; Juhan Tuvike, Tõnis Värnik ja Vello Mänd; Heikki Lipping; Lembit Blauhut; Lembit Vaikre; Gunars Friede; Mihkel Kärner omavalmistatud telekaameraga; Kalju Kurepõld ja Eino Aas; *, Liina Ruuven; Sven Paldis.

lk 51. Kaadri taga 1955–2005

Suur pilt: võttel; **Pildid:** Riho Prees; Ivar Heinmaa; Andres Hion; Priit Kase; Vilmar Vällik; Priit Vehm; **alumises reas suured pildid:** Robert Vood; Ivar Toodo; **väikesed pildid:** Tarmo Korol, Sven Grünberg, Margus Malm, Aarne Veldre; Aare Varik, Viktor Aren, Egon Tamra, Raivo Lugima.

lk 52. Kirjandus- ja kunstisaated 1955–1970

Suur pilt: Kirjanike maja; **Väike kiil:** liikuv ülekandejaam; „Spekter”; isetegevuslaste käsitöönäitusel; Ferdi Sannamees; Ago Sisask („Biblioteca Humoris”); Aadu Hint; esiplaanil Astrid Lepa; saatejuht Oskar Kruus („Kirjandusklubi”); **Tegijad:** Ülo Ojatalu, Bernhard Viiding; Helle Karis ja Rein Sikk; Kalle Kurg.

lk 53. „Lugedes looduse raamatut” 1965–1986

Suur pilt: talvemaastik; **Väike kiil:** nugis; **Pildid:** sõnjalad; Peep Laansalu ja Viive Roos; järv, Liidia Stepanova, Arvi Püss, Ia Ruudi-Ostrat, noor mänd; **Tegijad:** Tiit Randra, Einar Klaamann, Fred Jüssi, Anto Raukas, Liidia Stepanova, Enn Kreem.

lk 54. „Naapurivisa” 1966–1970

Suur pilt: Toomas Uba, Valdo Pant, Hardi Tiidus; **Väike kiil:** Lauri Posti ja Paul Ariste; olupilt saate ettevalmistamise hetkest tol ajal eksootiliste banaanidega, esiplaanil Toomas Uba; **Pildid:** „Naapurivisa” eesti- ja soomepoolsed tegijad; „Naapurivisa” tegijad telemaja ees; pärast saadet: Voldemar Panso, Rein Karemäe, Valdo Pant, Esko Kivikoski, Hardi Tiidus; Hardi Tiidus, Valdo Pant, Voldemar Panso; Artur Rinne; Leopold Piip ja Spede Pasanen; pilt saatest; sadamas; **Tegijad:** Vello Kallaste; Vappu Raudsepp, Dea-Mai Küla, Elmo Lööve.

lk 55. „Horoskoop” 1968–1973

Suur pilt: salvestus Kaubamajas; **Väike kiil:** Heli Lääts ja Voldemar Kuslap; **Pildid:** Andres Vihalem; pilt saatest; Kustas Kikerpuu; pilt saatest; lauljad: Ahti Nurmis, Helgi Sallo; Els Himma, Jaak Joala; Marju Kuut, Uno Loop; **Tegijad:** Arnold Moskalik, *, Peedu Ojamaa, Öie Heinmaa, Andres Vihalem ja Mihkel Kärner.

lk 56. Teleteater 1955–1970

Suur pilt: „Vahimajake nr. 27”(1956); **Väike kiil:** Meeri Säre; **Pildid:** Leo Martin; Karin Ruus; Veronika Kruus; Arvo Kruusement, Ellu Puudist, * (esimene telavastus „Nimekiri”, 1956); Jüri Järvet ja Voldemar Panso („Kuulsuse narrid”, 1957); **Tegijad:** Artur Rinne, Linda Andreeste, Imbi Lind ja Elmar Kell; Leo Martin; Jutta Maisar, Silva Mere; Valve Pukk.

lk 57. Teleteater 1955–1970

Suur pilt: Iivi Lepik, Milvi Jürgenson, Ann Viiding, Karin Karm, Luule Komissarov, Sander Raus, Marje Metsur („Imeilusad sabiinitarid”, 1966); **Pildid:** Ants Eskola („Füüsikud”); Heino Mandri („Meteoorid”); Karl Kalkun ja Erich Jaansoo („Ulgumerel”); Vello Rummo ja Tiit Vösa-Vahi; Evi Rauer ja Votele Kuusik, Viljandi isetegevusliku nukuteatri peanäitejuht; Arvo Kruusement, Frans

Malmsten, Johannes Rebane („Võitlus rindejooneta”); Ervin Abel ja Jaanus Orgulas („Kevade”); **Tegijad:** Kulno Süvalep, Ben Drui, Ants Kivirähk; Lembit Pärn, Volde-
mar Panso.

lk 58. Teleteater 1955–1970

Suur pilt: pilt lavastusest „Seasabakesed” (1960): Asta Lott, Ester Pajusoo, Arvo Kruusement; **Väike kiil:** Virve Aruoja; **Pildid:** Virve Aruoja ja Ruth Püss; Ants Lauter („Parkinsoni seadus”); Jüri Järvet ja Ants Lauter („Vana võrukael”); Endel Pärn („Statist”); Rein Aren ja Ita Ever („Tuli ja õõ”); Karin Kask ja Ilmar Tammur; Kais Adlas ja Lia Laats („Mee maik”); **Tegijad:** Epp Kaidu, Orvo Vapris, Einar Hiimäe; Karin Garder, Silvia Kromanov, Heli Prinzthal.

lk 59. Teleteater 1955–1970

Suur pilt: esiplaanil Jüri Järvet („Varas paradiisis”); **Pildid:** Erich Jaansoo ja Rudolf Nuude („Inimene otsib õnne”); Inna Taarna („Vabaduse esimene päev”); Alfred Mering ja Voldemar Panso („12 päeva puhkust”); Jüri Pääro ja Grigori Kromanov; Ervin Abel ja Lisl Lindau („Puldanportfell”); Mikk Mikiver; Sulev Nõmmik; Jüri Järvet („Krapa viimane lint”); **Tegijad:** Inno Varandi, Heino Vilms, Ants Uus; Arvi Püss, Rein Lillmaa.

lk 60. „Kanal 13” 1968–1969

Suur pilt: pilt saatest, Mati Talvik; **Väike kiil:** saate logo; **Pildid:** pilt saatest, esiplaanil Merle Ilus; pilt saatest; pilt saatest, Hardi Tiidus; Piret Saluri, Ülle Puusep; Leo Karpin; Mati Talvik ja Riina Kiisk; pilt saatest.

lk 61. Noortesaated 1955–1970

Suur pilt: Peeter Hein ja Heino Kruus („Autogrammi annab”); „Kurss SW”; Vello Kallaste („Pildiekspress”), Ita Ever, Heimar Lenk („Ühe küla poisid”); Vaido Saar; pilt saatest „Kuureportaaž”; *, Tõnu Tamm, Peeter Tooma, Jüri Aarma, Ivo Eensalu („Kord läksid kolm sõpra”); **Tegijad:** Igor Kurve, Aarne Vahtra; grupipilt: *, Mati Talvik, Leo Karpin, Piret Saluri, Tiina Mägi, Ülle Puusep, Vello Kallaste, Alice Talvik.

lk 62. Muusikasaated 1955–1970

Suur pilt: kontsertklaver „Estonia”; **Väike kiil:** „Muusika-klubi”; **Pildid:** Kalmer Tennosaar ja Heino Jürisalu; Leida Levald; Astrid Lepa; Jaan Rääts; Georg Ots; Artur Rinne, Dea-Mai Küla ja Maaaja Rumessen; pilt saatest, Harri Vasar ja Georg Ots; **Tegijad:** Anneliis Simm ja Artur Rinne, Jürgen Miilen; Eeva Potter.

lk 63. „Kontserdistuudio” 1966–1992

Suur pilt: Mati Kärmas, Elar Kuiv, Andrus Järvi ja Teet Järvi; **Väike kiil:** Eduard Tubin ja Eeva Potter („Klaverimängud”); **Pildid:** „Muusikaasta 1986”, istuvad: Paul Mägi, Lembit Saarsalu, Eeva Potter, Eri Klas, Lepo Sumera, Igor Tõnurist, seisavad: Lea Milli, Ivalo Randalu, Toomas Lasmann; ja Rein Rannap; Eino Tandree; Jüri Tallinn ja Kalle Randalu; Anne Peäske ja Endel Lippus; **Tegijad:** Heidi Pruuli, Ülle Öun, Maie Kivita; Peeter Brambat; Marek Inno, Kaia Lattikas; Jaanus Nõgisto.

lk 64. „Ars longa” 1968–1978

Suur pilt: Leo Soonpää; **Väike kiil:** Amandus Adamsoni skulptuur „Koit ja Hämarik”; **Pildid:** salvestamine muuseumis, Inno Varandi ja Leo Soonpää; Leo Soonpää, Har-di Tiidus ja Leo Soonpää; Leo Soonpää; Leo Soonpää ja Enn Eesmaa; Moidela Tõnisson ja Leo Soonpää („Värvilised pühapäevad”); Leo Soonpää („Roosa pühapäev”); **Tegijad:** Urve Buschmann, Terje Pöder, Anne Kärmas, Leo Soonpää, Inna Lepp, Mariina Mälk, Enn Eesmaa.